

El Llibre del Poble de Déu

Aprofitant que estic passant uns dies a l'Alcúdia, hui 23 de gener, el rector d'Algemesí, Joan Carles Alemany i els amics Vicent Niclòs i la seua esposa Alícia Llorca, m'han convidat a participar en una taula rodona (amb la participació també de Francesc Aracil, president de l'Associació Ecumènica de Cristians pel Valencianisme i d'Enric Abat,

antic vicari d'Algemesí), per tal de commemorar (ja que els bisbes valencians no ho fan), els 50 anys de la publicació del Llibre del Poble de Déu, Missal Dominical i Festiu, edició manual per als fidels preparada pel P. Pere Riutort Mestre, insigne filòleg, liturgista i pedagog.

Els valencians, a diferència dels altres pobles, encara no tenim uns textos litúrgics oficials. Sí que ho és el Llibre del Poble de Déu, és cert. Però dissortadament és una edició exhaurida, que ja no podem trobar a les llibreries. No sé si és cert (però m'ho han dit així), que l'arquebisbat va arribar a un acord amb el P. Riutort, pel qual es quedava caixes i més caixes del Llibre del Poble de Déu, que de ser certa aquesta afirmació, estarien guardats en algun armari del Palau i per tant es podrien distribuir, mentre no tinguem el Missal Romà en valencià.

En aquesta taula rodona recordaré la Vita Christi de l'abadessa Sor Isabel de Villena i la Bíblia traduïda al valencià per fra Bonifaci Ferrer, els primers textos religiosos en la nostra llengua, juntament amb els sermons de Sant Vicent Ferrer.

Amb poques excepcions més, ens situem el 1951, quan el benemèrit mossèn Vicent Sorribes, molts anys rector de Rocafort, publicà l'"Eucologi Valencià", amb l'aprovació i l'elogi (encara que només de paraula, no de fets), de l'arquebisbe de València, Marcelino Olaechea. Tot i que aquest arquebisbe "beneïa" l'obra de mossèn Sorribes, tot va quedar en no-res. Com a anècdota diré que els meus pares, el 28 d'abril de 1951, quan es van casar, el capellà utilitzà aquest missal per al ritual del casament, ja que mon pare volia que la celebració, a l'Alcúdia, fora en valencià.

Amb el Concili Vaticà II (1962-1965) i amb la Constitució Sacrosanctum Concilium, aprovada majoritàriament pels Pares conciliaris, l'Església obria les portes a celebrar la nostra fe en la llengua del poble i no, com fins a aquell moment, obligatòriament, en llatí.

Dic que a tots els pobles s'anà implantant i utilitzant la llengua vernacle, llevat del cas de l'Església del País Valencià. L'ínclit arquebisbe Marcelino Olaechea es va negar a introduir i a afavorir el valencià a la litúrgia. En una carta del 10 de gener de 1965, adreçada al P. Gregori Estrada, monjo de Montserrat, Vicent Miquel i Diego reproduïa les paraules que l'arquebisbe Olaechea deia en una reunió als seus capellans, a propòsit de la introducció del valencià a la litúrgia: "¿Verdad que todos entienden el castellano? Pues no hay más que hablar. No hace falta introducir el valenciano". I encara estem igual que fa 60 anys!

Només la bona voluntat de sacerdots (alguns d'ells ja al cel), com Alexandre Alapont, Vicent Sorribes, Vicent Micó, Ramon Sancho, Joan Josep Comes, Emili Marín, Antoni Sanchis, Miguel Díaz, José Enrique Sala o Joan Llidó i també altres que encara tenim entre nosaltres, com Vicent Cardona, Ramon Peris, Llorenç Gimeno, August Monzón, Vicent Estarlich, Josep Mª Ruix i el seu germà, Vicent, Vicent Sarrió, Jesús Corbí.....i segur que me'n deixe algun més, van fer possible que el valencià entrara a alguns temples. Però sempre sense les benediccions, el suport, ni el recolzament dels bisbes valencians, a excepció dels bons pastors de la diòcesi de Sogorb-Castelló, Josep Pont i Josep Mª Cases.

Després del bisbe Olaechea, (amb el parèntesi del bisbe Rafael González Moralejo), vam tindre altres bisbe antivalencians del tot, ja que ni el bisbe Miguel Roca (tot i que mallorquí de naixement), ni Agustín García Gasco, ni Carlos Osorio, ni Antonio Cañizares, van afavorir gens ni miqueta la nostra llengua, ni van animar els capellans a introduir el valencià a les parròquies. Al contrari, arraconaren el valencià de la litúrgia, al mateix temps que els arquebisbes erigien parròquies personals per celebrar la fe en italià, xinès, polonès, anglès, per a les comunitats de llengua italiana, xinesa, polonesa o anglesa, (cosa que està molt bé), tot i que l'arquebisbe Cañizares demostrava el menyspreu per la llengua de Sant Vicent Ferrer. Sí que és veritat que À Punt retransmet la missa dels diumenges en valencià, perquè l'arquebisbe Cañizares va donar el seu vist i plau, ben aconsellat pel capellà Jesús Corbí, que encara presideix la missa cada diumenge a la televisió valenciana.

La jerarquia del País Valencià està perpetrant, des de fa segles, un autèntic genocidi lingüístic, arraconant, marginant i exclouent el valencià de la litúrgia. I això, malgrat que el Plan Diocesano de Pastoral Evangelizadora, de 2016 i les Constituciones del Sínodo Diocesano de Valencia, (2019-2021), demanaven la introducció de la nostra llengua a l'Església, així com la publicació del Missal en valencià.

Uns anys abans d'aquests textos, concretament el 1965, en acabar el Concili Vaticà II, més de 20000 valencians signaren un document adreçat a l'arquebisbe Olaechea, demanant la presència de la nostra llengua a l'Església. I encara estem igual que fa seixanta anys! Amb el valencià exclòs dels temples i la litúrgia exclusivament en castellà, llevat d'alguna celebració que es fa per la bona voluntat del preveres.

Per això va ser un autèntic miracle la vinguda des de Mallorca del P. Riutort i l'aparició del Llibre del Poble de Déu, preparat per aquest frare de la Congregació del Missioners dels Cors de Jesús i de Maria. Un Missal aprovat (i a hores d'ara, plenament legal, ja que no ha estat desautoritzat, ni prohibit, malgrat els intents del "blaverisme"),

pels cinc bisbes del País Valencià (ja que no comptaren amb el bisbe de Tortosa): el bisbe de Sogorb-Castelló, Josep Mª Cases (l'únic que realment va promoure i afavorir el Llibre del Poble de Déu), l'arquebisbe de València, José Mª García Lahiguera i els seus dos auxiliars, José Gea i Jesús Pla i el bisbe espanyolista d'Oriola-Alacant, Pablo Barrachina.

Tot i que els cinc bisbes aprovaren i elogiaren el Llibre del Poble de Déu, van deixar de recolzar-lo (a excepció de monsenyor Cases), degut a les pressions i als xantatges terroristes del blaverisme, amb atacs físics, i fins i tot violents, contra el P. Riutort.

El Llibre del Poble de Déu va eixir al carrer amb el suport de l'Associació "La Paraula Cristiana", de la que formaven, entre d'altres, part el jesuïta Francesc de Borja Banyuls, Cristòfor Aguado, Joaquim Meneu, Ramon Haro, Robert Moròder, Joan Lluís Sanchis, Francesc Ferrer Pastor, l'escriptor d'Algemesí, Martí Domínguez, els amics d'Albalat Eliseu Dasí, Adrià Fuertes, Eduard Juan, o l'algemesinenc Eduard Sarrió.

El Llibre del Poble de Déu va eixir després d'un temps de treball dels membres de la Comissió Litúrgica de la Província Eclesiàstica Valentina. Tinc el goig (perquè me'l va passar el fill de Ferrer Pastor que n'era el secretari de la Comissió), el Llibre d'Actes de les reunions (que ben bé podria donar per a una tesi doctoral), que majoritàriament es van fer a casa del professor Manuel Sanchis Guarner, on es tractaven els temes de llengua i de litúrgia, que cristal·litzarien en aquest text tan valuós i alhora tan atacat, per aquells que ni feien, ni deixaven fer. Ja des de la segona reunió de la Comissió, Xavier Casp i Xavier Adlert (membres d'aquesta Comissió) l'abandonaren perquè volien per al Llibre del Poble de Déu un valencià vulgar i no normatiu. Per això, segons consta al Llibre d'Actes, els senyors Casp i Adlert afirmaren que el Llibre del Poble de Déu no podia utilitzar una llengua "massa culta". Volien, mira per on, el "valencià dels pobles" que defensa el president de la Diputació de València. Però de quins? Pense jo. De Xàtiva, d'Oliva, de Crevillent, de Morella, de Gavarda, d'Elx?

És trist reconèixer, però és així, que al llarg dels segles, la realitat i els fets de la jerarquia del País Valencià, és la història d'un genocidi lingüístic contra el valencià. El Llibre del Poble de Déu hauria estat (si no haguera segut per la covardia dels bisbes, llevat de Cases Deordal), l'oportunitat que l'Església valenciana haguera assumit la llengua i la cultura del País Valencià.

De de fa molts anys, l'Església del País Valencià té un deure moral amb el P. Riutort i amb el Llibre del Poble de Déu, i per això hauria de reconèixer i homenatjar aquest missal dominical i festiu, i d'una

manera particular, reparar el mal que la mateixa jerarquia va fer al P. Pere Riutort, no defensant-lo dels atacs i de les calúmnies rebudes. I és que per dignitat, l'Església valenciana (?) i els seus bisbes, haurien de recolzar i afavorir, d'una vegada per totes, la litúrgia en valencià. Com ho fan totes les Esglésies del món. Per posar només un exemple: el cardenal Marengo, en ser destinat a Mongòlia, va passar un temps per aprendre el mongol, la llengua d'aquell país. I els capellans valencians no tenen vergonya d'arraconar la pròpia llengua, utilitzant única i exclusivament el castellà?

Un capellà africà adscrit a la parròquia del meu poble, no solta ni una paraula en la nostra llengua. Fins i tot en dir-li jo que pastoralment seria bo, com recomana el Vaticà II, d'utilitzar la llengua del poble, em digué: "Algún día començaré a utilitzar el latín". I és que els capellans i els bisbes que no utilitzen el valencià a la litúrgia, ho fan per desídia, no perquè la nostra llengua siga difícil d'aprendre. Cal recordar que el cardenal Marengo, de Mongòlia, va estar estudiant any el mongol, per encarnar-se en aquell país. Però els capellans que venen de fora o, pitjor encara, els capellans valencians que no utilitzen el valencià a les celebracions litúrgiques, ho fan perquè consideren la nostra llengua, una llengua de segona. Segur que si els sacerdots que venen d'Àfrica o de Sud-Amèrica no saberen ni una paraula de castellà, l'arquebisbe Enrique no els haurien enviat a una parròquia valencianoparlant. Però pel contrari, si un capellà no sap valencià, no passa res! I és que, malgrat que la nostra llengua és oficial i anomenada, a més, llengua pròpia (segons reconeix l'Estatut d'Autonomia), el que és evident és que l'Església valenciana considera el castellà una llengua de primera (que s'ha de conèixer, que els capellans han de saber) i una llengua de segona, que és el valencià, que no cal conèixer ni utilitzar. Una vergonya de l'Església, que la història jutjarà severament, degut al genocidi lingüístic que està perpetrant contra la nostra llengua i la nostra cultura.

Va ser el P. Riutort, amb el Llibre del Poble de Déu, ara fa 50 anys, que va continuar la benemèrita tasca que començà mossèn Vicent Sorribes amb el seu "Eucologi Valencià", a qui tampoc els bisbes valencians ni van recolzar en el seu temps, ni tampoc els actuals pastor valencians no han fet cap homenatge.

Ja seria hora, quan estem ja en l'any 2026, que l'Església i sobretot la jerarquia valenciana, es decidirà (com fan totes les Esglésies del món), a encarnar-se en la realitat on es troba i en les comunitats del País Valencià que els bisbes serveixen i a no comportar-se, com fins ara, com si els deixebles de Jesús, que volem ser alhora cristians i valencians (sense haver de renunciar a la fe i al valencianisme), visquérem en una colònia de Castella. Si això es produïra, si això arribara a ser possible, certament que seria el miracle més gran de Sant Vicent Ferrer, a qui li demane que il·lumine els bisbes i els

capellans valencians perquè la nostra llengua entre a l'Església.
Amén.

Josep Miquel Bausset
24 de gener de 2026

LLIBRE del POBLE DE DÉU

MISSAL DOMINICAL I FESTIU

Textos litúrgics oficials

*Edició manual per als fidels
preparada per*

PERE RIUTORT MESTRE

EDITORIAL

GORG

Taula Rodona

*amb motiu del 50è aniversari
de la publicació del Llibre del Poble de Déu*

**DIVENDRES 23 DE GENER 2026
20:15H - AULA MAGNA PATRONAT
SANT JAUME AP. + ALGEMESÍ**

Participen:

Josep Miquel Bausset i Verdú OSB.

Monjo de Montserrat

Francesc Aracil i Pérez.

President de l'Associació Ecumènica de Cristians pel Valencià.

Enric Abat i Doménech.

Rector de Tibi i antic vicari de S. Jaume Ap. d'Algemesí